

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN STELSELONDERZOEK 2012-2013

Basisschool De Wilgen

Plaats : Hoofddorp
BRIN nummer : 23RE|C1
Onderzoeksnummer : 151124
Datum onderzoek : 18 februari 2013
Datum vaststelling : 26 september 2013

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	CONCLUSIE	10
	BIJLAGE 1 OORDELEN	11

1 INLEIDING

Op 18 februari 2013 heeft de inspectie basisschool De Wilgen bezocht in het kader van een landelijk stelselonderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek is het verzamelen van informatie over een aantal indicatoren, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2012-2013. Deze indicatoren hebben betrekking op de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

Bijlage 1 bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

De bevindingen uit het stelselonderzoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van andere documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij
 - schooldocumenten, handelingsplannen en groepsplannen zijn bestudeerd;
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2, 3, 4/5, 6, 7 en 8.
 - gesprekken met de directie, de intern begeleider en met leraren zijn gevoerd;
 - een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek is gevoerd.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op basisschool De Wilgen naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie.

2 BEVINDINGEN

Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op basisschool De Wilgen de kwaliteit van het onderwijs op een aantal onderzochte indicatoren op orde is. Het betreft hier met name de aspecten opbrengsten en de kwaliteitszorg. Bij het onderwijsleerproces en de zorg en begeleiding zijn er verbeterpunten. De school heeft een turbulente periode achter de rug. Nadat de rust in het team was hersteld, hebben directie en leraren de schoolontwikkeling opgepakt. De onderwijskundige koers is nu voor één ieder duidelijk en de interne communicatiestructuur is hersteld. Basisschool De Wilgen is sterk in ontwikkeling.

Context

Basisschool De Wilgen heeft tussen 2008 en 2011 twee directiewisselingen meegemaakt. Na het vertrek van de directeur in 2010 is er een interim-directeur aangesteld.

De onderwijskundige koers van de school was onduidelijk en de interne communicatie verliep niet goed. Daardoor liet de sfeer op De Wilgen te wensen over. Vervolgens trokken leraren zich terug in de eigen groep om de kwaliteit van het onderwijs voor de leerlingen in stand te houden. Een ander gevolg van de situatie op De Wilgen was het vertrek van leerlingen. Ouders hebben besloten hun kind(eren) op een andere basisschool in te schrijven. Het leerlingenaantal is van 242 leerlingen in 2008 gedaald naar 148 in 2011. De huidige directeur is in maart 2011 benoemd. Zij heeft gebouwd aan een team. Alle neuzen wijzen nu dezelfde kant op.

Opbrengsten

De eindopbrengsten van de jaren 2010, 2011 en 2012 beoordeelt de inspectie als voldoende. De eindopbrengsten van 2011 en 2012 liggen hoger dan de bovengrens van de inspectienorm en in 2010 zijn ze hoger dan het landelijke gemiddelde. De tussenopbrengsten aan het einde van het schooljaar 2011-2012 zijn over de hele linie voldoende. Technisch lezen (groep 3 en 4), begrijpend lezen (groep 6) en rekenen en wiskunde (groep 4 en 6) zijn beoordeeld. Mogelijke oorzaken voor de hoge eind- en tussenopbrengsten zoekt de inspectie in het didactisch handelen van leraren en kenmerken van de leerlingen. Over indicator 1.5 spreekt inspectie geen oordeel uit, omdat zij geen norm heeft voor het instrument dat de school gebruikt om de opbrengsten van de sociale competenties te bepalen.

Onderwijsleerproces

Bij het onderwijsleerproces zijn het leerstofaanbod, de onderwijstijd, het schoolklimaat en het didactisch handelen als voldoende beoordeeld. De afstemming van het onderwijs op de verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen is een aandachtspunt. Een belangrijke vooruitgang ten opzichte van het onderzoek van 2008 is de doorgaande lijn van het aanbod van de groepen 1 en 2 naar 3. De school heeft nu een methode ingevoerd, die voldoet aan de tussendoelen beginnende geletterdheid en gecijferdheid. Verder zijn de methoden voor taal en rekenen dekkend voor de kerndoelen en bieden mogelijkheden voor differentiatie. Wel bleek tijdens de lesbezoeken dat leraren de differentiatiemogelijkheden van de methoden te weinig toepasten. De leraren geven duidelijke uitleg en het werkklimaat in de klassen is zodanig dat de meeste leerlingen taakgericht werken. Het schoolklimaat is voldoende, omdat de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel in kaart zijn gebracht, geanalyseerd en zijn er acties ondernomen om het schoolklimaat verder te optimaliseren. Driejaarlijks wordt de tevredenheid onder leraren, leerlingen en ouders gepeild.

Naast deze positieve punten constateert de inspectie, zoals eerder gesteld, dat leraren de aangeboden leerinhouden en de verwerkingsopdrachten in onvoldoende mate afstemmen op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen. Zij houden te weinig rekening met verschillen tussen de zwakkere en de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Om te kunnen differentiëren is het noodzakelijk om een koppeling te maken tussen de toetsresultaten, het leerstofaanbod en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Een beredeneerde keuze met betrekking tot de aangeboden leerinhouden en de verwerkingsopdrachten heeft de inspectie niet in de klassenadministratie en bij de leerlingenzorg aangetroffen. De directie heeft dit ook geconstateerd en voert daarom een model voor het klassenmanagement in. Hierover zijn al schoolbrede afspraken gemaakt.

Zorg en begeleiding

Hoewel de school een samenhangend systeem heeft om de vorderingen van leerlingen te volgen, zijn de zorg en begeleiding als onvoldoende beoordeeld. Het belangrijkste verbeterpunt is de planmatige zorg. De kwaliteit van de bestudeerde handelingsplannen voldoet niet aan de eisen van de inspectie. De plannen zijn in algemene bewoordingen geformuleerd en in de bestudeerde plannen ontbreekt een analyse. Hierdoor is niet altijd duidelijk waarom de leerling extra zorg nodig heeft. Daarnaast heeft de inspectie geen (fouten)analyses van de resultaten van de methodegebonden toetsen en landelijk genormeerde toetsen van leerlingen aangetroffen. Hierdoor is bij leraren te weinig bekend op welke specifieke onderdelen van het leerstofaanbod

leerlingen uitvallen. Mogelijk dat het daarom niet lukt om concrete handelingsplannen te schrijven. Ook het bepalen van de effecten van de zorg is een verbeterpunt. Leraren trachten de effecten van de zorg wel vast te stellen, maar dit gebeurt te oppervlakkig en ze beschrijven de uitkomsten van de evaluatie dan ook te weinig specifiek. Verder bleek tijdens het onderzoek dat de taak van de intern begeleider onvoldoende bekend is in het team. Hoewel er schoolbrede afspraken zijn over de zorg is het geheel nog te weinig een onderdeel van het handelen van leraren. Een mogelijke oorzaak is de vrije ruimte die leraren in het verleden hebben gekregen om de leerlingenzorg naar eigen inzichten vorm te geven.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitsbewaking van het onderwijs is in vergelijking met het onderzoek van 2008 vooruit gegaan. Nu zijn alle indicatoren als voldoende beoordeeld. Directie en leraren zijn op de hoogte van de kenmerken van de leerlingen en hun onderwijsbehoeften. De onderwijskundige koers is uitgezet en verbeteractiviteiten zijn concreet gepland. Zo wordt een opbrengstgerichte werkwijze ingevoerd en krijgen leerlingen meer verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces. Er is een managementteam dat ondersteund wordt door drie stuurgroepen. Verder constateert de inspectie dat de opbrengsten van de leerlingen zijn geëvalueerd. Zo blijkt dat begrijpend lezen in groep 4, technisch lezen in groep 3 en de taal- en rekenontwikkeling in de groepen 1 en 2 scherp in de gaten gehouden worden. Ook de kwaliteit van het onderwijsleerproces is nu voor het eerst in kaart gebracht. In 2010 is tevens een imago onderzoek door een externe instantie uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn besproken (leraren en ouders) en hebben geleid tot de beleidsplannen die nu uitgevoerd worden. Ook het zorgaanbod is door een externe instantie (december 2011) in kaart gebracht. Deze evaluatie vormt de basis voor de verbetering van de begeleiding en zorg. Ook de borging van de kwaliteit van het leren en onderwijzen is verbeterd. Dit blijkt uit de afspraken die gemaakt zijn voor behoud van de kwaliteit van het onderwijsleerproces en zorg.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de onderwijskwaliteit op basisschool De Wilgen op een aantal van de onderzochte onderdelen verbeterd kan worden. De inspectie handhaaft het reeds toegekende basisarrangement. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.		•		
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	
9.7	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	